

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

ליומא דהילולא זק' רבי דוד האגר מזכלטוב, בן רבי מנחם מנדל מקוסוב כ"א מנ"א התר"ח

וְאֶהְיֶה וּבִרְכָּךְ וְהִרְבָּךְ וּבִרְכָּךְ פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי-אֲדָמָתְךָ (תלישא גדולה)
דְּגִנְךָ (קדמא ואזלא) (דברים ז', יג)

בזמנו של השופט גדעון נאמר (שופטים ו, ג): "וְהָיָה אִם זָרַע יִשְׂרָאֵל וְעָלָה מִדֵּין וְעָמְלָק וּבְנֵי קָדָם וְעָלוּ עִלָּיו: (ד) וַיַּחֲנוּ עֲלֵיהֶם וַיִּשְׁחִיתוּ אֶת יְבוּל הָאָרֶץ..."

כך מביא רש"י לקמן (דברים יא, יד): "ואספת דגן - אתה תאספנו אל הבית ולא אויבך כענין שנאמר¹ אם אתן את דגן וגו' כי מאספיו יאכלוהו ולא כענין שנאמר והיה אם זרע ישראל וגו'". ע"כ.

ונרמז בטעמים: וּפְרִי-אֲדָמָתְךָ (תלישא גדולה), אתה תתלוש את פרי האדמה ולא אויבך. דְּגִנְךָ (קדמא ואזלא), התחלה וסוף, מי שזרע (קדמא) הוא יקצור (אזלא).

שלום המאירי

וְאֶהְיֶה וּבִרְכָּךְ וְהִרְבָּךְ וּבִרְכָּךְ פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי אֲדָמָתְךָ דְּגִנְךָ וְיִצְהָרְךָ שִׁיָּר
אֶלְפִיךָ וְעִשְׂתִּירַת צֶאֱנֶךָ עַל (יתיב) הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לָתֵת לָךְ (דברים ז', יג)

ריבוי פרי הבטן דרוש לירושת הארץ, כאמור לקמן (פסוק כב) "וְנָשַׁל יְדֹוֹד אֱלֹהֶיךָ אֶת הַגּוֹיִם הָאֵל מִפְּנֶיךָ מֵעַתָּה לֹא תוּכַל כְּלָתָם מִהֵרָ פֶּן תִּרְבֶּה עָלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה". ע"כ.

ונרמז בטעמים: וּבִרְכָּךְ פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי אֲדָמָתְךָ דְּגִנְךָ וְיִצְהָרְךָ שִׁיָּר אֶלְפִיךָ וְעִשְׂתִּירַת צֶאֱנֶךָ עַל (יתיב) הָאֲדָמָה, ריבוי פרי הבטן כדי שתוכל לשבת בארץ ולא תרבה בה חית השדה.

שלום המאירי

בְּרוּךְ יְהוָה מִכֹּל הַעֲמִים לֹא יִהְיֶה בָּךְ, (תביר) עֶקֶר וְעִקְרָה וּבִבְהֶמְתְּךָ (דברים ז', יד)

במסכת בכורות (דף מד עב) "אמר רבי יהושע בן לוי: לא יהיה בך עקר מן התלמידים, ועקרה שלא תהא תפלתך עקורה לפני המקום".

ה"תפארת שלמה" מבאר² שהכוונה היא ששמירת הברית היא תנאי לקבלת התפילות. ע"כ.

¹ ישעיה סב, ח-ט: "נִשְׁבַּע יְדֹוֹד בְּיָמֵינוּ וּבְזָרְעֵנוּ אִם אֶתְּנָה אֶת דְּגָנְךָ עוֹד מֵאֵל לְאִיבֶיךָ וְאִם יִשְׁתַּחֲוֶינִי נֶכֶד תִּירָשְׁךָ אֲשֶׁר יִגְעֶת בּוֹ: (ט) כִּי מֵאֲסָפָיו יֵאָכְלוּ וְהִלְלוּ אֶת יְדֹוֹד וּמִקְבָּצָיו יִשְׁתַּחֲוּ בְּחִצְרוֹת קִדְשֵׁי".

² תפארת שלמה על מועדים, רבי שלמה הכהן רבינוביץ' מרדומסק, לשמחת תורה: "דהנה ידוע שברית הלשון וברית המעור מכוונים זה כנגד זה כמבואר בספרים הקדושים דאם האדם אינו שומר את הדיבור אז ממילא בא לידי פגם הברית ח"ו כמ"ש בס' ראשית חכמה ובס' תומר דבורה על פסוק (קהלת ה, ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. בשרך היינו הברית קודש כמ"ש (בברכת המזון) ועל בריתך שחתמת בבשרנו ע"ש. ומכ"ש אם ח"ו האדם חוטא בברית פשיטא שאין תפלתו נשמעת ואין תורתו עולה למעלה. ... אמרו פ"ה גימט' מיל"ה ובזוה"ק "מי יעלה" לנו

מטעם 250 לפרשת עקב רמזים בטעמי המקרא בפרשה

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

ונרמז בטעמים: לא יהיה בְּנֶךְ (תביר) עָקָר וְעֶקְרָה, **תביר** אותיות ברי"ת.

שלום המאירי

בְּרִיךְ יְהוָה מִכָּל הָעַמִּים לֹא יִהְיֶה בְּנֶךְ (תביר) עָקָר וְעֶקְרָה וּבְבִהֶמְתֶּךָ (דברים ז', יד)

הענוה היא סגולה לפרות ולרבות, כדברי רש"י בפרשת נח על הפסוק (בראשית י', כו) ויקטן ילד: "יקטן שהיה עניו ומקטין עצמו לכך זכה להעמיד כל המשפחות הללו". ע"כ.

ונרמז בטעמים: לא יהיה בְּנֶךְ (תביר) עָקָר וְעֶקְרָה, ע"י הענוה, הנרמזת בתביר, זוכים לפרות ולרבות.

שלום המאירי

וְהָסִיר יְדֹנֶדַּי (דרגא תביר) מִמֶּנִּי כָּל חֲלִי (דברים ז', טו)

מה נפלאת ההבטחה "וְהָסִיר יְדֹנֶדַּי מִמֶּנִּי כָּל חֲלִי", מדוע איפא היא בטעמים של **שבר וְהָסִיר יְדֹנֶדַּי** (דרגא תביר)?

נראה שנרמז כאן הנאמר בהמשך הפסוק: "לֹא יִשְׁימָם בְּךָ וּנְתַנָּם בְּכָל שְׁנְאִיךָ", וכפי שהסבירו חז"ל³ את הפסוק (ישעיה מג, ד) "וְאֶתֵּן אֲדָם תַּחְתִּיךָ"⁴. וכך הסביר⁵ **רבי מאיר מפרעמישלאן** את המסופר (ברכות ל"ד ע"ב) ברבי חנינא בן דוסא שאמר על חולה זה יחיה וזה ימות, וקשה למה הוציא מפיו רעה. ורק הפירוש, זה החולה יחיה וזה הרשע ימות תחתיו. כלומר הסרת החולי תהיה ע"י **וְהָסִיר יְדֹנֶדַּי** (דרגא תביר). מפני אהבת ה' לישראל, ודרגתם של בני ישראל, **ישבור** את שונאיהם ככפרה עליהם.

שלום המאירי

"השמימה ר"ת מילה. דהיינו אם האדם שומר את הברית אז תפלתו עולה השמימה. ובזה פרשתי (דברים ז', יב) והי' עקב תשמעון. עקב הוא שמירת הברית כידוע. ושמר ד' אלהיך לך את הברית (שם) לא יהי' בך עקר ועקרה (שם ז', יד) ודרשו רז"ל (בכורות מד, ב) לא תהי' תפלתך עקורה היינו ע"י שמירת ברית לא תהי' תפלתך עקורה ותהי' נשמעת למעלה".

³ ראה **ברכות** דף סב עב: "רבי אלעזר על לבית הכסא אתא ההוא פרסא דחקיה קם רבי אלעזר ונפק אתא דרקונא שמטיה לכרכשיה קרי עליה רבי אלעזר 'ואתן אדם תחתך' אל תקרי אדם אלא אדום".

⁴ **ישעיה** מג: (ג) כִּי אֲנִי יְדֹנֶדַּי אֱלֹהֶיךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַךָ נִתְּנִי כְּפָרְךָ מִצְרַיִם כּוֹשׁ וּסְבָא תַּחְתִּיךָ: (ד) מֵאֲשֶׁר יִקְרָת בְּעֵינֵי נִכְבְּדָת וְאֲנִי אֶהְבֶּתִּיךָ וְאֶתֵּן אֲדָם תַּחְתִּיךָ וְלֹאֲמִים תַּחַת נִפְשֶׁךָ. וראה רש"י תהילים יח, מח: "תחת - במקומי וחלופי כענין שנאמר ואתן אדם תחתך (ישע' מ"ג) נתתי כפרך מצרים (ישעיה מ"ג)".

⁵ מובא ב**פרדס יוסף** על שמות לב, יב, ומוסיף: ועיין ספר פני מבין [תשא דף קל"ז ע"ב ד"ה שוב] בזה ובמגילת ספר על אסתר (א, י"ב), ומה שכתבתי בזה בפרשת שמות [אות א ד"ה ובסוף ספר]. ראה גם **אור המאיר**, רבי ראובן מרגליות, מהדורה חדשה, באר שבע תשסז, עמ' מג. ראה גם **אוהב חסד**, רבי דוד לייפער מנדבורנה באניא, נתניה תשסא, עמ' רעז, על ברכות דף לד: "עפ"י המקובל בשם הרה"ק הרבי רבי ברוך ממעזיבז צוקללה"ה על מה שאומרים בתפילות הימים הקדושים ותשובה ותפילה וצדקה **מעבירין** את רוע הגזירה. דלכאורה היה לו לומר מבטלין את הגזרה ומהו לשון מעבירין. ומפרש דהיות ונגזרה גזרה אזי מוכרחת היא לבוא, אמנם יען כי ישראל כחם בתשובה תפילה וצדקה ועי"ז ניצולים מעונש הגזרה, ע"כ הולכת הגזרה על שונאי ישראל, וזהו לשון מעבירין מישראל לאומות". וראה בספרו של סבי רבי שמואל מאיר הכהן הולנדר, **מהרש"מ הכהן** שמות, המביא ענין זה בשם זק' השר שלום מבעלז, ומציינים שם (שמות ו, ב) שכך הציל מהרש"מ את בתו, אמי מרת שרה אסתר ז"ל.